

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
		10/2-16
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	Датум:
		15.03.2016.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Др Ирена Љубомировић, доцент
2. Др Владимир Петровић, виши научни сарадник
3. Др Владимир Алексић, доцент

2. Одлука Већа департмана за историју број 10/9-59 од 18.11.2015.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме:

Војислав (Радомир) Божиновић

2. Година уписа на мастер академске студије

2014/2015.

3. Назив студијског програма

Мастер академске студије историје

III НАСЛОВ –МАСТЕР РАДА:

Гај Валерије Максимијан и царска палата Феликс Ромулијана

IV ПРЕГЛЕД-МАСТЕР РАДА:

Мастер рад "Гај Валерије Максимијан и царска палата Феликс Ромулијана" састоји се од 103 странице текста. Рад садржи апстракт на српском и енглеском језику (2-3), садржај (4), Увод (5-9) и следећа поглавља: Опште прилике у царству (Успостављање тетрархијске власти, Успостављање римског провинцијског система на Балканском полуострву) (10-24), Гај Галерије као цар - ратник, администратор и реформатор (Порекло и успон, Одбрана источне границе и Дунавског лимеса- ратови са Персијанцима и Сарматима, Галеријева управна и законодавна делатност, Диоклецијанова и Галеријева верска политика) (25-56), Феликс Ромулијана - касноантичка царска палата (Географски положај, име и историјат археолошких истраживања, План царске палате и консекративних тумула и маузолеја, Царски култ, царска идеологија и религијски синкретизам) (66-95), Закључак (96-103), Извори и литература (104-110).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У уводном делу рада кандидат Војислав Божиновић сагледава промене у Римском царству које су наступиле доласком на власт цара Диоклецијана 284. године и увођењем тетрархијског облика владавине. Кандидат је указао на главне правце свог истраживања - расветљавање личности и дела цара Гаја Галерија и то кроз сагледавање његове војне, законодавне и управне власти. Анализом најважнијих изора за период тетрархије (дела Лактанција, Секст Аурелија Виктора, Еутропија, Амијана Марцелина) кандидат је настојао да одговори на питање зашто је Гај Галерије изградио царску палату Феликс Ромулијана наомак Гамзиграда, као и какво је завештање и поруку хтео да остави својим наследницима и римском народу. Радом је требало истаћи значај царске резиденције Гаја Галерија због чега је требало применити интердисциплинарност истраживачког поступка и ослонити се у првом реду на резултате обимних археолошких истраживања.

У првом поглављу рада сагледаване су опште прилике у Римском царству у периоду непосредно након доласка Диоклецијана на власт да би потом кандидат сву пажњу усмерио на промене настале са увођењем тетрархијског система власти након 284. године. Указано је на промене које су наступиле у провинцијском систему власти - пре свега у војсци и администрацији. У другом потпоглављу кандидат се осврнуо на успостављање римског провинцијског система на Балканском полуострву. Врло детаљно је приказана подела на провинције и дијецезе и истакнут је важан геополитички положај Балканског полуострва који је утицао на то да овај део Римског царства добије и на војном значају.

У другом поглављу кандидат је указао на још већи значај који Балкан добија доласком илирских војних заповедника на место римских царева. Међу царевима који су водили порекло са Балкана био је и Гај Галерије Валерије Максимијан. Приказано је владарево порекло, његова војничка каријера и долазак на власт. У другом потпоглављу указано је на највећи владарев успех који је он постигао ратујући против варвара ради одбране Дунавског лимеса. Војничку славу је стекао и у сукобима са Сарматима и Персијанцима.

Треће поглавље је посвећено још једном важном сегменту Галеријевог деловања - његовој управној и законодавној делатности. Пре свега на основу епиграфског материјала било је могуће расветлити Галеријеву грађевинску делатност која је огледала у обнови порушених објеката, тврђава и путева. Посведочено је Галеријо ангажовање на дренарању мочвара и култивисању земљишта, крчењу шума у подунавском региону у циљу стварања већих обрадивих површина и повећања пољопривредне производње. Посебно потпоглавље посвећено је Диоклецијановој и Галеријевој верској политици. Извори Галерија приказују као највећег противника и прогонитеља хришћана. Стога је био посебно интересантан за тумачење Едикт о толеранцији за хришћане који је донео

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/2-16

Датум:

15.03.2016.

Галерије 30. априла 311. године. Иако Галеријев едикт даје слободу проповедања хришћанима он није заживео јер је долазио од хришћанима најомрженијег цара а и ступио је на снагу након цареве смрти.

У трећем поглављу кандидат приступа истраживању значаја који је царска палата Феликс Ромулијана имала за цара Галерија. Указано је најпре на географски значај локалитета на којем је палата подигнута, а затим и на порекло њеног имена које долази од имена цареве мајке Ромуле којој је палата очигледно подигнута. Кандидат је дао и кратак историјат истраживања локалитета. У другом потпоглављу детаљно је представљен план палате, тумула и маузолеја. Текст је праћен и адекватним фотографијама палате. Царска палата спада у ред дворске архитектуре и сврстава се у посебну категорију споменика везану искључиво за политичку идеологију тетрархије.

У трећем потпоглављу указано је на значај који је царска палата имала у формирању царског култа, царске идеологије и религијског синкретизма. Наиме, сакрални карактер Ромулијане, представе Диониса, Херкула и Асклепија указују на апотеозу и вероватну намеру Галерија да се након његове смрти успостави култ божанског Галерија (*divus Galerius*). Тетрарси су приказани у основи пиластра на тај начин да је указано на њихову важност али је цела композиција откривала централну идеју тетрархије - највећу слогу (*concordia*). Имена Диоклецијана и Максимијана се крију у опису Сунца, док су цезари Галерије и Констанције Хлор представљени у лику Месеца, док су сви заједно означени појмом вечности чиме је наглашена трајност тетрархије. Кандидат је објаснио и царев верски синкретизам који се огледа пре свега у заступљености трачко-фригијских божанстава. Осим што је подигнута на територији одакле је било могуће контролисати Дунавски лимес Ромулијана је истовремено била и прави град-тврђава јер је у случају напада или опсаде извесно време могла да одолева непријатељу.

Кандидат на крају закључује да је Галеријава идеја о Гамзиграду као новој престоници царства имала основа у реалности. Наиме, центри попут Тријера, Медиоланума или Антиохије такође су били владарске престонице. Цар је намеравао да се након абдикације повуче у своју палату одакле је могао да контролише и усмерава политичка збивања. Болест и смрт су га онемогућили да оствари свој план али ће ипак бити сахрањен у родном месту на брду Магури.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Војислав Божиновић је показао да је овладао методолошким знањима неопходним за писање завршног рада на мастер студијама историје. Кроз рад са оригиналном изворном грађом на латинском језику анализирао је и упоредио изворе. Интердисциплинарност истраживачког поступка примењена је коришћењем резултата археолошких истраживања и треба напоменути да је у овом случају био важан само крајњи резултат тих истраживања, никако метод, чији облик по приоди интеровања није познат историчару. Обимна литература коју је кандидат користио, посебно најновија издања из области којом се бавио у великој мери су допринела што веродостојнијем и објективнијем сагледавању личности једног од врло значајних римских владара.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Мастер рад Војислава Божиновића подудара се са образложењем наведеним у пријави теме. Рад је написан у складу са уобичајеним методолошким захтевима историјске науке.

Тема садржи све битне елементе.

Теза је оригинални допринос науци јер кандидат ради са оригиналним изворима на латинском језику, анализира их износи своје закључке и упоређивањем извора долази до нових сазнања.

Кандидат своја становишта заснива пре свега на примарним оригиналним изворима које употпуњује и резултатима до којих се дошло у савременој литератури.

Нема релевантних недостатака који би утицали на квалитет рада.

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

да се мастер рад прихвати а кандидату одобри јавна одбрана.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

И. Љубомировић
Др Ирена Љубомировић, доцент

В. Петровић
Др Владимир Петровић, виши научни сарадник

В. Алексић
Др Владимир Алексић, доцент